

Čís. 15714.

Ustanovením odst. 3 čl. I zák. č. 25/1934 Sb. z. a n. neboly dotknuté úmluvy, ktoré znejú na koruny československé, vyjadrené určitým obsahom zlata (t. zv. zlaté doložky smluvné).*)

(Rozh. z 10. decembra 1936, Rv III 288/36.)

V kúpopredajnej smluve zo dňa 5. apríla 1932, ktorou žalobkyňa predala žalovanému svoje nehnuteľnosti, bolo ujednané, že kúpna cena činí 38.000 čsl. korún à 44'58 mgr rýdzeho zlata, resp. toľký počet menových jednotiek, koľko sa v čase platenia bude svojou hodnotou rovnať množstvu $38.000 \times 44'85 \text{ mgr} = 1 \text{ kg } 694 \text{ gr } 40 \text{ mgr}$ rýdzeho zlata, a že je táto kúpna cena splatná po trojmesačnej výpovedi, prípustnej kedykoľvek po 1. októbri 1933. Žalobkyňa kúpnu cenu vypovedala ku dňu 20. januára 1935 a vzhľadom na sníženie zlatého obsahu čsl. koruny zákonom č. 25/1944 Sb. z. a n. domáhala sa žalobou titulom kúpnej ceny prisúdenia 45.600 Kč.

Súd I. stolice prisúdil žalobkyni len 38.000 Kč, o d v o l a c í s ú d jeho rozsudok zmenil a priznal žalobkyni nárok na kúpnu cenu 45.600 Kč.

N a j v y š š í s ú d dovoláciu žiadosť žalovaného zamietol.

D ô v o d y:

Spor o to, či sa zlatá doložka, v kúpopredajnej smluve zo dňa 5. apríla 1932 docela výrazne ujednaná, stala bezpredmetnou ustanovením čl. I, odst. 3 zákona čis. 25/1934 Sb. z. a n., nemožno teraz — po vydaní nového devalvačného zákona čis. 262/1936 Sb. z. a n., obsahujúceho v § 1, odst. 5 ustanovenie rovnako štylizované — riešiť ináč ako záporne, lebo však podľa dôvodovej zprávy k vládnemu návrhu nového zákona (tisk č. 633 poslaneckej snemovne) týmto ustanovením »nejsoú dotčeny úmluvy ať tuzemské či mezinárodné, jež znějí na koruny československé, vyjádřené určitým obsahem zlata«. Popri tomto stanovisku samého zákonodárcu nemôže už text zákona vykladaný byť spôsobom opačným (srv. Úr. sb. č. 2427 resp. Sb. n. s. č. 14920) a je preto rozhodnutie napadnutého rozsudku po tejto stránke správne, a dovolacia žiadosť žalovaného bezzákladná, t. j. kúpna cena sporných nehnuteľností nečiní len 38.000 Kč, ale — keď sa k nej v smysle smluvy prirazí 20% tejto sumy v rámci devalvácie podľa zákona č. 25/1934 Sb. z. a n. — úhrnom zažalovaných 45.600 Kč.

Čís. 15715.

Porušenie úradných povinností v smysle § 1 zákona z 12. júla 1872 č. 112 r. z. predpokladá obmyselnosť alebo nedbalosť. Zákonem neodôvodnené zadržovanie peňazí a vkladných knížiek, zabavených v prie-

*) V tomže smysle: Sb. n. s. č. 15638.

Opačne: Úr. sb. č. 2427 (Sb. n. s. č. 14920).

behu trestného pokračovania u obvineného, v súdnom depozite samo o sebe ešte nie je porušením úradnej povinnosti.

(Rozh. zo 14. decembra 1936, Co IV 2/35.)

Žalobník domáhal sa syndikátnou žalobou, podanou na Čs. štát, nahradenia škody, ktorá ho podľa prednesu žaloby stihla tým, že peniaze a vkladné knižky zabavené v priebehu trestného súdneho pokračovania u neho, ako obvineného, boli po dobu niekoľkých rokov bez zákonného dôvodu zadržované v súdnom depozite ako corpora delicti.

V r e c h n ý s ú d medzitýmnym rozsudkom vyriekol, že základ žalobného nároku je po práve, n a j v y š š í s ú d jeho rozsudok zmenil a žalobu zamietol.

D ô v o d y:

Predpokladom nároku na náhradu škody podľa §§ 1 a 2 zákona z 12. júla 1872 č. 112 r. z. (§ 209 zák. č. 103/1926 Sb. z. a n.) je, aby sudcovský úradník (§ 4 zák.), konajúc svoj úrad, prestúpením svojej úradnej povinnosti porušil právo a spôsobil tým strane škodu, proti ktorej neposkytujú pomoci opravné prostriedky, predpísané v súdnom pokračovaní. Prvou a nezbytnou podmienkou syndikátneho nároku tedy je, že sudcovský úradník prestúpil svoju úradnú povinnosť. Toto porušenie úradnej povinnosti spatruje žalobník v tom, že veci, o ktoré ide a ktoré v trestnom pokračovaní proti nemu vedenom v r. 1921 boli zabavené, neboli doličné veci v smysle § 169 tr. por. a nemali preto byť uložené v súdnom depozite, po pr. mala byť hotovosť (98.700 Kč) uložená na úrok a vkladné knižky, vydané bankami, ktoré sa potom dostaly do konkurzu, mali byť vybrané a ich vklady uložené iným bezpečným a užitočným spôsobom, aby tak žalobník ochránený bol od škody, ktorá ho stihla neužitočným uložením hotovosti a znehodnotením ostatných vecí. Ale to, že trestný sudca snád' nesprávne pokladal za corpus delicti vec, ktorá ním v smysle § 169 tr. por., alebo iných predpisov (na pr. §§ 118, 488 tr. por.) nebola, sama o sebe nezakladá ešte zavinené porušenie úradných povinností v smysle §§ 1 a 2 synd. zákona. To môže byť odôvodnené teprv vtedy, keď sudca nesprávne použil zákona obmyselne alebo z nedbalosti, to však žalobník ani netvrdí, tým menej dokazuje. Pre mylné právne posúdenie prípadu samo o sebe nemôže byť sudca poháňaný k zodpovednosti a nemôže z tejto jeho činnosti odvozovaný byť syndikátny nárok ani proti sudcovi ani proti štátu.

Ale nie je tento syndikátny nárok odôvodnený ani z toho ďalšieho dôvodu, že žalobník nepoužil zavčas opravných prostriedkov proti opatreniam alebo opominutiam vyšetrojúceho sudcu resp. rozhodujúceho súdu, ale spokojoval sa proste tým, že jeho písomným a ústnym žiadosťami o vydanie zabavených vecí nebolo vyhovované. K týmto oprav-

ným prostriedkom mal v rámci trestného poriadku (§ 113 v súvisi s § 118; § 187, §§ 378 a nasl.) dostatok možnosti a mohol tedy vydania zabavených vecí, ktorého sa domohol podľa usnesenia vrchného súdu zo dňa 5. apríla 1929, domôcť sa už skôr, keby sa bol sám o vec náležite staral. Z toho tedy, že sporné veci boli snád' nesprávne ponechané v súdnom depozite ako veci doličné, nemohla žalobníka stihnúť škoda, proti ktorej by opravné prostriedky v súdnom pokračovaní predpísané neposkytovaly pomoci (§ 1 synd. zák.).

Pokiaľ sa však týka toho základu uplatňovaného syndikátneho nároku, že zabavená hotovosť nebola uložená na úroky a vkladné knižky neboly vybrané a ich vklady uložené iným bezpečným a úžitok nesúcim spôsobom, ani sám žalobník neuvádza predpisov, ktoré by týmto opominutím orgánov súdnych byly porušené. Nejde tedy po tejto stránke ani o porušenie úradných povinností sudcovských úradníkov (§ 4 synd. zák.) v smysle §§ 1 a 2 synd. zák.

Bolo preto treba zmeniť napadnutý rozsudok a bezzákladnú žalobu zamietnuť.

Čís. 15716.

I. Keď poisťovňa vzala postúpenie poistnej sumy na vedomie (s cesiou súhlasila), nemôže úspešne namietat' v spore cesionára o zaplatenie poistnej sumy, že podľa všeobecných poisťovacích podmienok postúpenie nároku na poistnú sumu skôr, než bol nárok ten určený čo do základu a číselnosti uznaním, dohodou strán alebo pravoplatným rozsudkom, je proti nej (poisťovni) neúčinné.

II. Na uzavrenie právneho úkonu konkludentným činom možno uzatvárať len vtedy, keď konkludentným konaním strany je jej úmysel: uzavreť právny úkon prejavенý spôsobom naprosto jasným, každú pochybnosť vylučujúcim.

(Rozh. z 15. decembra 1936, Rv III 610/36.)

Právny predchodca žalujúcej strany Leopold B. poistil u žalovanej poisťovne svoju pšenicu v sklade proti krádeži a vlámaniu na 750.000 Kč. Behom času zistil, že sa mu stráca pšenica a hlásil to žalovanej poisťovni. Po tomto ohlásení škody cedoval žalujúcej strane svoj nárok na odškodné proti žalovanej poisťovni, ktorá bola o cesii vyrozumená. Po cesii žalovaná poisťovňa dohodla sa s Leopoldom B., že škoda bude odhadnutá rozhodčou komisiou, do ktorej tak žalovaná poisťovňa ako i Leopold B. menovali znalcov, ktorí škodu určili vo výške 11.200 Kč. Žalujúca strana domáhala sa žalobou na žalovanej poisťovni zaplatenia 53.592 Kč 14 h na tom základe, že pri odhadnutí škody rozhodčou komisiou znalcovia sa mýlili, keď určili škodu len vo výške 11.200 Kč resp. odhad ten nie je pre ňu záväzný, lebo sa stal bez jej účasti. Proti tejto žalobe bránila sa žalovaná poisťovňa medzi iným tým, že postúpenie nároku na poistnú sumu skôr, než bol nárok ten určený čo do